

Aflevering 45

De jaren '70 (1)

Achterkamertjespolitiek

Over de benoeming van Rector Nicolaas Creyghton

Na 45 jaar is het misdrijf dat ik pleegde inmiddels ruimschoots verjaard en kan ik er met een gerust hart iets over vertellen. Het verhaal speelt zich af in 1977. Een tijd waarin docenten een hoge mate van autoriteit uitstraalden en de rector een soort van oppermachtig wezen was. Maar ook een tijd waarin leerlingen voor zichzelf begonnen op te komen en inspraak eisten. Vijf jaar eerder was de schoolkrant – Vitamine MC – opgericht en een paar jaar later de Scholierenorganisatie. Deze organisatie eiste en kreeg inspraak bij een tal van procedures, waaronder de benoeming van de nieuwe rector die met ingang van het schooljaar 1977- 1978 zou worden aangesteld. Ze mochten daarvoor een zogeheten 'profielchets' indienen.

Om de onderlinge samenhang tussen de docenten en de leerlingen te vergroten, werd vanaf 1976 een schooldriedaagse gehouden; een driedaags cultureel festijn met toneelstukken, rollenspellen, uitstapjes en nog heel veel andere activiteiten. Omdat me dit niet heel erg aansprak – ik had vooral een hekel aan rollenspellen – besloot ik een kijkje te nemen bij de schoolkrant. Ik was 16 jaar oud, deed 3 HAVO voor de tweede keer en had daarom veel tijd over. Ik had een typediploma, was zeer geïnteresseerd in techniek en kon daardoor direct aan de slag. Het was op dat moment erg druk want ze deden juist verslag van de eerste schooldriedaagse. Jos van de Graaf – hij zou later mijn beste vriend worden – bracht me de kneepjes van het redactiewerk bij en leerde me omgaan met het stencilapparaat – een soort van eenvoudige drukpers.

De schoolkrant was gevestigd in één van de twee lokalen in de atoomvrije schuilkelder onder de oudbouw van de school. In het andere lokaal werd af en toe les gegeven, o.a. door Nicolaas Creyghton die daar Frans gaf. Later zou dit de befaamde T-Tuin worden. In het lokaal van de schoolkrant stonden enkele schrijfmachines, het eerder genoemde stencilapparaat en een ruime voorraad papier en inkt. Verder bevonden zich in de kelder een klein keukentje en een ruimte waarin zich het atoomvrije luchtfilter bevond. Omdat deze ruimte verder nergens toe diende, werd die al snel door de redactie geclaimd en omgebouwd tot donkere kamer, waar de zwart-wit foto's voor de schoolkrant – alles was nog analoog – konden worden afgedrukt.

Ongeveer een half jaar na mijn aantreden bij de schoolkrant werd ik benoemd tot hoofdredacteur. Dat bracht extra verantwoordelijkheden met zich mee en ook

overwerk. Vooral vlak voordat een nieuwe editie van de krant verscheen, moesten de redacteuren nogal eens na schooltijd overblijven om het werk op tijd af te krijgen. Op zulke momenten was het handig als je even naar huis kon bellen om te vertellen dat je niet op tijd thuis zou zijn voor het eten. Mobiele telefoons bestonden nog niet en de school zelf was op dat tijdstip vaak al gesloten, dus even naar boven lopen om te bellen was er niet bij. Bij het inrichten van onze donkere kamer was het me opgevallen dat in een hoek van de ruimte een dikke blauwe kabel te zien was. Het was de telefoonkabel die ondergronds het gebouw binnen kwam en van daar naar boven liep. We maakten een aftakking en leidden een extra kabel langs de verwarmingsbuizen naar mijn bureau in de redactieruimte. In de onderste lade verstopten we een analoog telefoontoestel dat ik voor die gelegenheid had aangepast. Voortaan konden we allemaal even naar huis bellen als we weer eens moesten overwerken. Je moest natuurlijk wel voorzichtig zijn, want het kwam ook wel eens voor dat in het schoolgebouw nog iemand aanwezig was die ook even wilde bellen en dan kon je elkaar horen.

En zo kon het gebeuren dat ik op een dag – het zal ergens in april 1977 geweest zijn – een gesprek opving tussen de toenmalige Rector Drs. J. van Esch en het OMO in Tilburg. Het OMO is de overkoepelende vereniging waar het Maaslandcollege ook vandaag de dag nog lid van is. Ik wilde snel de verbinding verbreken, maar hoorde

Rector N. Creyghton

toen dat het ging over de benoeming van zijn opvolger. De sollicitatieprocedure moest nog beginnen, maar uit het gesprek bleek dat allang bekend was wie dat zou gaan worden: Drs. N. Creyghton, die op dat moment leraar Frans was op het Maaslandcollege. Dit was duidelijk een vroege vorm van 'achterkamertjespolitiek'. Ik kon dit natuurlijk niet over zijn kant laten gaan, maar had geen idee hoe ik het moest

aanpakken. Als ik dit aan de grote klok zou hangen, zou ik bekend moeten maken hoe ik aan deze informatie was gekomen, en dat zou het einde van mijn schoolcarrière kunnen betekenen. Maar niets doen was ook geen optie.

In de dagen erna overlegde ik met Jos wat de mogelijkheden waren en hij stelde voor om Pim Stefan in vertrouwen te nemen. Pim was de voorzitter van de scholierenorganisatie en had wellicht wat meer mogelijkheden. Zo gezegd zo gedaan. Pim werd ingelicht en was minstens zo verbaasd als wij. De hele sollicitatieprocedure en de door de leerlingen gemaakte profielschets waren slechts 'voor de buhne'. Daar moest iets mee gebeuren, maar ook hij vond dat we dit niet zomaar bekend konden te maken zonder onze bron prijs te geven. Uiteindelijk kwam Pim op het idee om het hele verhaal te verwerken in een toneelstuk dat tijdens de

eerstvolgende schooldriedaagse zou worden opgevoerd. En dat lukte. Het werd een toneelstuk waarin docenten werden gespeeld door leerlingen en andersom.

In het stuk werd aangekondigd dat er een nieuwe rector moest komen en dat de leerlingen daarvoor een profielschets mochten indienen. Ze mochten eigenschappen roepen, die de leraar vervolgens op het bord schreef: Nobel, Correct, Rechtvaardig, Eerlijk, IJverig, en ga zo maar door. Uiteindelijk vormden de beginletters van de eigenschappen de naam van de nieuwe rector — het kon er maar één zijn: N. Creijghton.

Het nieuws sloeg in als een bom; hoe hadden ze dit kunnen voorspellen? Het zou één van de best bewaarde geheimen van de 20e eeuw worden. Jan Lemmens – leraar Nederlands – vermoedde dat ik er achter zat, maar kon dat natuurlijk niet bewijzen. En de betrokkenen hielden allemaal hun mond, zoals afgesproken. Korte tijd later bleek dat het allemaal klopte. Nicolaas Creyghton zou inderdaad de nieuwe rector worden. Mijn laatste rapport van 5 HAVO is door hem ondertekend.

Naschrift

Voor dit verhaal heb ik diep in mijn geheugen moeten graven en heb ik zelfs mijn oude cijferlijsten erbij gehaald om vast te stellen in welk jaar de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Het is heel goed mogelijk dat mijn herinneringen in de loop de tijd zijn vervaagd, opgepoetst of gekleurd, maar ik heb geprobeerd om ze zo correct mogelijk weer te geven. Ik raad je aan om mijn voorbeeld niet te volgen. Het aftappen van een telefoonlijn is niet toegestaan; het is zelfs een misdrijf. Met mij is het gelukkig allemaal goed gekomen. Ik ben 'in de techniek' beland. In 1986 begon ik mijn eigen bedrijf en over een paar jaar hoop ik met pensioen te kunnen gaan.

Paul Reuvers
januari 2022